

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av bostadshus och ladugård på Gimmene 4:3, Assmundskvarn, Vättak, Tidaholm - komplettering

Muscheler, Elisabeth; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Muscheler, E., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av bostadshus och ladugård på Gimmene 4:3, Assmundskvarn, Vättak, Tidaholm - komplettering*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:20). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

10 mars 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:20
Elisabeth Muscheler & Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BOSTADSHUS OCH LADUGÅRD
PÅ GIMMENE 4:3, ASSMUNDSKVARN, VÄTTAK, TIDAHOLM -
KOMPLETTERING**

Uppdragsgivare: Christer Berg, BÄCK HOLMAGÅRDEN 3, 522 92 Tidaholm 070-5370713

Område: 10km S Tidaholm **Prov nr:** 16204-16211 + 16244-16245 **Antal sågprov:** 8 från 4 stockar + 6 från 2 stockar

Dendrokronologiskt objekt: Ladugård (16204-206 & 16210-211, 16244-16245), Huset (16207-16209)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (3 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
16204	Ladugård	Tall	39	Sp 27, W	X		Samma träd som 16205
16205	Ladugård	Tall	39	Sp 27, W	X		Samma träd som 16204
16206	Ladugård	Tall	76	Sp ?, W	Y		
16207	Bostadshus	Tall	79	Sp 47, W	1785	V 1785/86	Samma träd som 16208+209
16208	Bostadshus	Tall	79	Sp 46, W	1785	V 1785/86	Samma träd som 16207+209
16209	Bostadshus	Tall	79	Sp 44, W	1785	V 1785/86	Samma träd som 16207+208
16210	Ladugård	Tall	43	Sp 30, W	X		Samma träd som 16211
16211	Ladugård	Tall	43	Sp 30, W	X		Samma träd som 16210
16244	A Ladugård	Tall	55	Sp 31, W	Y+1		
16245	B Ladugård?	Gran	132	W	Ej säker		(V 2020/21)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Fyra stockar är analyserade med åtta prover. Stocken från bostadshuset, vilken utgör en del ii västra innerväggen vid valvet, dateras så att avverkningsstiden är vinterhalvåret 1785/86.

Övrigt timmer är från ladugården har inte varit möjliga att datera. Detta beror på få årsringar, få prover och sannolikt olika åldrar. Det senare är baserat på att proverna inte dateras sinsemellan. Jag har rekommenderat Christer Berg att komplettera med flera prover från samtliga undersökta byggnader.

Komplettering mars 2023

Ett prov, A, från ladugården korrelerar mot prov 16206 och dessa har avverkats år Y+1 respektive år Y. Detta år Y har inte gått att knyta till ett kalenderår på grund av det få antalet årsringar. Inom analysen av de kompletterande proverna framgick det också att prov 16204-205 samt 16210-1611 är likåldriga och har avverkats år X, som ej gått att knyta till ett kalenderår på grund av de få antalet årsringar.

Sammanvägt visar den kompletterande analysen att ladugården är uppbyggd av virke av minst två olika åldrar.

Det andra provet, B, avviker både till form och träslag från det övriga virket. Enligt uppdragsgivaren kommer provet från ladugården, och måste i så fall ha en annan funktion i byggnaden än övrigt analyserat virke. Det bästa, men ej helt säkerställda, dateringsförslaget ger avverkning vinterhalvåret 2020/21.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika träslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda träslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.